

FESTIVAL

midis

MINIMES

ÉTÉ/ZOMER 2023

24.08

PROGRAMME DU JOUR
PROGRAMMA VAN DE DAG

Vasyl Barvinsky

(1888-1963)

Trio à clavier en la mineur / Pianotrio in a-klein

2. *Andante*

Borys Lyatoshynsky

(1894-1968)

Trio à clavier n°2, op. 41 / Pianotrio nr.2, op.41

1. *Introduction: Maestoso*

2. *Ballade: Andante sostenuto*

3. *Intermezzo: Allegretto pastorale, quasi allegro*

4. *Variations: Andante sostenuto*

SUSATO TRIO

Markiyan Popil

piano

Sarah Bayens

violon | viool

Mikko Pablo

violoncelle | cello

PROCHAIN CONCERT
VOLGEND CONCERT

25.08

IGRA QUARTET

Alfred Desenclos

(1912-1971)

Quatuor pour saxophones /
Saxofoonkwartet

Joseph Jongen

(1873-1953)

Quatuor en forme rapsodique libre, op.
122

Astor Piazzolla

(1921-1992)

Four for tango

En coproduction avec le Koninklijk Conservatorium Brussel /
In coproductie met het Koninklijk Conservatorium Brussel

COMMENTAIRE

Encore une fois, les Midis-Minimes sortent des sentiers battus puisque ce sont deux compositeurs largement inconnus chez nous qui figurent à notre programme aujourd’hui. Ils nous viennent tous deux d’Ukraine, pays de grande tradition musicale, mais qu’on a pendant longtemps un peu confondu avec la Russie, tant l’histoire culturelle et politique des deux pays est étroitement mêlée, en particulier au XXe siècle. Il est bien temps de faire la part des choses !

Barvinsky est né en 1888 à Ternopil, ville du sud-ouest de l’Ukraine, (mais qui faisait à l’époque partie de l’Autriche-Hongrie), au sein d’une famille de l’ancienne aristocratie locale. Son père était une figure politique importante du pays et sa mère une musicienne accomplie qui lui donna ses premières leçons. Il fit l’essentiel de sa carrière à Lviv, comme pianiste, chef d’orchestre, compositeur et pédagogue. Peu enclin à se soumettre au régime soviétique, il fut arrêté avec son épouse en 1948 par le NKVD (Commissariat du peuple aux Affaires intérieures) et déporté pour 10 ans dans un camp du Goulag en Mordovie. Une grande partie de son œuvre fut anéantie, brûlée et détruite à jamais. Après sa libération en 1958, il tenta de reconstituer le travail perdu mais fut interrompu par la mort en 1963. Ce n’est qu’après son décès qu’il fut réhabilité et que la part de son œuvre de compositeur qui restait accessible put être redécouverte. Son catalogue compte tout de même une bonne quarantaine d’œuvres, des pages pour le piano, y inclus des pièces à caractère pédagogique, des œuvres de musique de chambre, des chœurs pour enfants, et beaucoup de pages d’inspiration populaire.

Lyatoshynsky est natif de Jytomir. Son père était professeur d’histoire et sa mère pratiquait le chant et le piano. Enfant précoce, il était également doué pour le violon et pour le piano. Fort influencé par la culture polonaise, pays dont une partie de sa famille était originaire, il compose très jeune des pièces influencées par Chopin. Il étudie parallèlement le droit à l’université de Kiev et la composition avec Reinhold Glière. Très tôt actif comme compositeur, il occupa diverses fonctions au sein de l’URSS, voyageant au Tadjikistan pour étudier les musiques de tradition populaire locales. Il enseigna la composition au conservatoire de Kiev, puis l’orchestration au Conservatoire de Moscou. Lui aussi rétif aux injonctions du régime soviétique à rejoindre le mouvement du Réalisme Socialiste mettant en valeur les bienfaits du communisme, il peina à trouver la gloire et nombre de ses partitions ne furent jamais jouées de son vivant. Sa musique, jugée trop formelle et antinationale, se rapproche davantage des modèles d’Europe de l’ouest. Toujours resté fidèle à son Ukraine natale, il finit sa carrière à Kiev, laissant une œuvre imposante dont de nombreuses partitions symphoniques. Le *Deuxième trio opus 41* date de 1942. Il existe un *Premier trio opus 7*, œuvre de jeunesse en trois mouvements, qui date, lui, du début des années 1920.

Claude Jottrand

BIOGRAPHIE

Susato Trio

Le Susato Trio a été fondé en 2022 par la violoniste Sarah Bayens (Belgique), le violoncelliste Mikko Pablo (Philippines-USA) et le pianiste Markyan Popil (Ukraine). Basés en Belgique, les trois musiciens ont été encadrés collectivement et individuellement par Guy Danel, Sergei Edelmann, Shirly Laub et Justus Grimm.

Leur premier concert dans le cadre du Concours des Jeunes Talents Belges de 2022 a remporté un vif succès, ce qui leur permettra d’enregistrer leur premier CD tout prochainement.

Aussi à l’aise dans le répertoire standard que dans l’exploration de nouveaux territoires, le Susato Trio a récemment collaboré avec le compositeur Adam Clarke pour enregistrer la musique de *Hang in there Baby*, sur une chorégraphie de John William Watson, dont la première aura lieu au prestigieux Sadler’s Wells Theatre de Londres. Le Susato Trio a remporté le premier prix au Concours Génération Classique, ainsi que le premier prix au concours Mathilde Horlait-Dapsens.

Susato Trio emprunte son nom à Tielman Susato, compositeur anversois du XVIe siècle, fondateur de la première maison d’édition musicale des Pays Bas. Tout comme leur homonyme, le trio se passionne pour le partage de la musique avec le public le plus large. Il vise à interpréter non seulement le répertoire établi pour trio à clavier, mais aussi des joyaux cachés du répertoire, parfois oubliés par l’histoire. Citons notamment les trios à clavier du compositeur belge Guillaume Lekeu et du compositeur ukrainien Borys Lyatoshynskyi, que le trio estime dignes d’être inclus dans le grand répertoire.

« En tant qu’ensemble de musique de chambre, nous visons à dépasser de temps en temps les frontières du prévisible. Nous souhaitons explorer tout le répertoire du trio à clavier, y compris des œuvres relativement inconnues, de cultures et de genres différents, et partager cette musique qui nous tient à cœur avec un public aussi large que possible. »

Pour transformer cette vision en réalité, Susato Trio collabore avec des artistes d’autres disciplines telles que la danse et les arts visuels. A titre d’exemple, citons sa récente collaboration avec le compositeur canadien Adam Clark et le chorégraphe britannique John William Watson : ensemble, ils ont enregistré la musique de *Hang in there, baby!*, chorégraphie créée sur la scène principale du Sadler’s Wells Theater à Londres avec un énorme succès.

Le trio vise également à enrichir le paysage musical avec son propre patrimoine culturel et musical, tel le trio Cafe Music du compositeur américain Paul Schoenfeld, mêlant des éléments de la musique américaine du début du XXe siècle ou de Broadway avec de la musique viennoise, du classique léger et de la musique gitane.

Dans le même esprit, les projets du Susato Trio comprennent des œuvres de compositeurs de Belgique, d’Ukraine, des Etats-Unis et des Philippines.

COMMENTAAR

Weerom verlaat Midis-Minimes de gebaande paden: vandaag staan er twee componisten op het programma die bij ons zo goed als onbekend zijn. Ze komen beiden uit Oekraïne, een land met een rijke muzikale traditie. Die is lange tijd nogal verward met de Russische, aangezien de culturele en politieke geschiedenis van beide landen nauw met elkaar verweven zijn, vooral dan in de 20ste eeuw. Tijd om dit recht te zetten!

Barinsky werd in 1888 geboren in Ternopil, een stad in het zuidwesten van Oekraïne (maar toen deel van Oostenrijk-Hongarije), in een familie die tot de oude plaatselijke aristocratie behoorde. Zijn vader was een belangrijke politicus en zijn moeder, een volleerde muzikante, gaf hem zijn eerste muzieklessen. Hij bracht het grootste deel van zijn carrière in Lviv door, waar hij pianist, dirigent, componist en leraar was. Omdat hij zich niet wilde onderwerpen aan het Sovjetregime, werd hij in 1948 samen met zijn vrouw gearresteerd door de NKVD (Volkscommissariaat voor Binnenlandse Zaken) en voor tien jaar gedeponeerd naar een goelagkamp in Mordovië. Veel van zijn werk is verloren gegaan, verbrand en voorgoed vernietigd. Na zijn vrijlating in 1958 probeerde hij het verloren gegane werk te reconstrueren, maar was hier nog niet helemaal klaar toen hij in 1963 stierf. Na zijn dood werd hij gerehabiliteerd en toen pas werd dat deel van zijn composities herontdekt dat was toegankelijk gebleven. Al bij al bevat zijn catalogus een veertigtal werken: composities voor piano (waaronder ook educatieve), kamermuziek, kinderkoren en veel op volksmuziek geïnspireerde werken.

Lyatoshynsky werd geboren in Jytomir. Zijn vader was geschiedenisleraar en zijn moeder zangeres en pianiste. Hij was een vroegrijp kind en had talent voor viool en piano. Sterk beïnvloed door de Poolse cultuur, een land waar een deel van zijn familie vandaan kwam, componeerde hij al vroeg stukken die beïnvloed waren door Chopin. Tegelijkertijd studeerde hij rechten aan de universiteit van Kiev en compositie bij Reinhold Glière. Hij werd al snel erkend als componist en bekleedde verschillende functies binnen de USSR. Zo reisde hij naar Tadzjikistan om er de plaatselijke volksmuziek te bestuderen. Hij doceerde compositie aan het conservatorium van Kiev en vervolgens orkestratie aan het conservatorium van Moskou. Omdat ook hij zich verzette tegen de aanmaningen van het sovjetregime om aan te sluiten bij het 'socialistisch realisme', dat kunstenaars oplegde de voordelen van het communisme te propageren in hun werken, had hij moeite om bekendheid te verwerven. Veel van zijn partituren werden daarom tijdens zijn leven nooit uitgevoerd. Zijn muziek, die als te formeel en antinationaal werd beschouwd, stond dichter bij de West-Europese modellen. Hij is altijd trouw gebleven aan zijn geboorteland Oekraïne, beëindigde zijn carrière in Kiev en liet een indrukwekkend oeuvre na, waaronder talrijke symfonische werken. Het *Tweede trio*, Op. 41, dateert uit 1942. Er bestaat ook een *Eerste trio*, zijn opus 7; dat is een jeugdwerk in drie delen dat aan het begin van de jaren 1920 werd geschreven.

Claude Jotrand

Vertaling: Koen Van Caekenbergh

BIOGRAFIE

Susato Trio

Het Susato Trio werd in 2022 opgericht door violiste Sarah Bayens (België), cellist Mikko Pablo (Filippijnen-VS) en pianist Markiyan Popil (Oekraïne). De drie musici zijn gevestigd in België en werden collectief en individueel gecoacht door Guy Danel, Sergei Edelmann, Shirly Laub en Justus Grimm.

Hun eerste concert op de Belgian Young Talent Competition 2022 was een groot succes en binnenkort nemen ze hun eerste cd op.

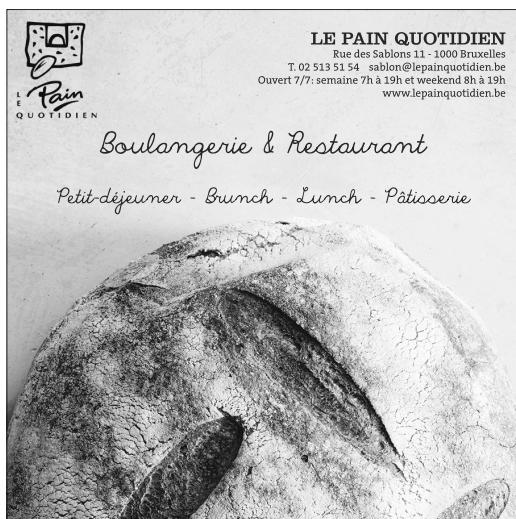
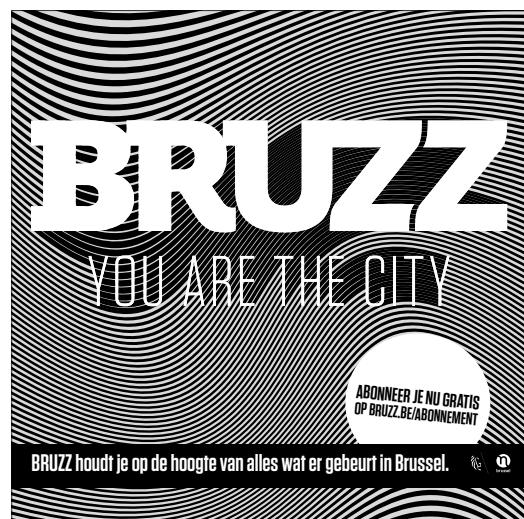
Het Susato Trio is zowel thuis in het standaardrepertoire als in het verkennen van nieuwe gebieden. Onlangs werkte het Susato Trio samen met componist Adam Clarke om de muziek op te nemen voor *Hang in There, Baby*, een choreografie van John-William Watson, die in première gaat in het prestigieuze Sadler's Wells Theatre in Londen. Het Susato Trio won de eerste prijs in de Génération Classique competitie en de eerste prijs in de Mathilde Horlait-Dapsens competitie.

Het Susato Trio ontleent zijn naam aan Tielman Susato, een 16de-eeuwse Antwerpse componist en oprichter van de eerste muziekuitgeverij in Nederland. Net als hun naamgenoot heeft het trio een passie voor het delen van muziek met een zo breed mogelijk publiek. Ze willen niet alleen het gevestigde repertoire voor klaviertrio uitvoeren, maar ook verborgen juweeltjes uit het repertoire, die soms door de geschiedenis zijn vergeten. Daartoe behoren klaviertrio's van de Belgische componist Guillaume Lekeu en de Oekraïense componist Borys Lyatoshynskyi, die het volgens het trio verdienbaar zijn om in het bredere repertoire te worden opgenomen.

"Als kamermuziekensemble willen we af en toe de grenzen van het voorspelbare overschrijden. We willen het hele repertoire voor klaviertrio verkennen, inclusief relatief onbekende werken uit verschillende culturen en genres, en de muziek waar we om geven delen met een zo breed mogelijk publiek."

Om deze visie te verwezenlijken werkt het Susato Trio samen met kunstenaars uit andere disciplines zoals dans en beeldende kunst. Een voorbeeld is hun recente samenwerking met de Canadese componist Adam Clark en de Britse choreograaf John-William Watson: samen namen ze de muziek op voor *Hang in There, Baby*, een choreografie die met veel bijval in première ging op het hoofdpodium van het Sadler's Wells Theatre in Londen. Het trio wil ook het muzikale landschap verrijken met eigen cultureel en muzikaal erfgoed, zoals het Cafe Music trio van de Amerikaanse componist Paul Schoenfield, dat elementen van vroeg 20ste-eeuwse Amerikaanse of Broadway-muziek vermengt met Weense, licht klassieke en zigeuner-muziek. In dezelfde geest bevatten de projecten van het Susato Trio werken van componisten uit België, Oekraïne, de Verenigde Staten en de Filippijnen.

12:15
the summer
music festival

OPUS 3

Présidente/ Voorzitster
Patricia Bogerd

Administrateurs/Beheerders
Martine D. Mergeay
Valérie Cardon
Claude Jottrand
Geert Robberechts
Quentin Bogaerts

Direction artistique /
Artistiek directeur
Arts/Scène Production
Bernard Mouton

Presse & communication/
Pers & communicatie
Be Culture
info@beculture.be

Design
Aline Baudet
alinebaudet@gmail.com

REMERCIEMENTS / DANKWOORD

Opus 3 remercie tous ceux qui ont collaboré à la réalisation de cette 37e édition du Festival Midis-Minimes /

Opus 3 dankt van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van het 37ste Festival Midis-Minimes

La Fédération Wallonie-Bruxelles, Direction générale de la Culture, Service de la Musique

La Ville de Bruxelles / de Stad Brussel

Le/het Koninklijk Conservatorium Brussel

La Boîte à Musique

RTBF-MusiQ3 - RTBF-La1ère - BRUZZ

Le Pain Quotidien

Le Café des Minimes

Les Petits Oignons

